

IZLAZI SVAKE

— SUBOTE. —

Pretpлата

5 Din. mjesečno.

Tromjesečno

Din 15.-

Oglasi
po cijeniku.

PRIMORSKA RIJEČ

UREDNIŠTVO i
UPRAVAlista nalaze se u
općinskoj zgradi
(bivša kuća
Mattiazzi) II. kat.Telefon
interurban br. 47

Broj 7.

Šibenik, subota 5. rujna 1931.

Godina I.

Nakon proglašenja Ustava Kraljevine Jugoslavije

Još su nam u živom sjećanju oni momenti pred 10 godina, kada je konstituenta proglasila prvi ustav u ovoj državi i kada su udareni prvi temelji našoj Kraljevini, kao pravnoj i konstitucionalnoj države. Sjećamo se one velebne povorke, vatrenih govora i iskrenog izraza radosti, koje se je onda u Šibeniku ispoljilo, kao odraz neobičnog zadovoljstva nad nepobitnim faktom, da su udareni temelji novog zajedničkog i slobodnog rada na korist, čast i napredak naše nacije. Prohujalo je od tada mnogo bure, mnogo je bilo rada, ali i mnogo trzavica. Sloboda prerano dobivena, a neispravno shvaćena, dala je maha i poleta individuima, koji su, koristeći se naprednim slobodinama, darovanim im u prvom osvjetu slobode, — krenuli stramputicama i težili pretjeranostima. Iskreno veselje i vedri optimizam, koji je u početku ispunjavao naše duše, malo po malo se je pretvarao u zabrinutost, pa čak i u bojazan da se ovo vjekovima željeno a krvlju i naporom stečeno jedinstvo ne raspline — ili još gore — ne pretvori u bratoubilački pokolj. No, kao od Boga nadahnut, našao se je veliki Muž, koji je odlučnim činom utišao našu bojazan i umirio naše brige. Naš Veliki Vladalac, jednim kretom, jednim velebnim ali jedinstvenim izražajem volje, spasio je našu slobodu i naše jedinstvo. Oduzeo je ustav da nam sačuva ustavom garantirane slobode; oduzeo je parlament i demokraciju, da nam ih povрати u času kad

budemo znali da ih cijenimo. I zbilja kroz dvije godine bezustavnog vremena, ali vremena ispunjenog najustrajnim radom, udareni su pravi temelji onome, što smo mi u bludnji davno držali da je utemeljeno: utrti su putevi općem radu i redu u svim granama državne djelatnosti, stvoreno je povjerenje građana u vlast, zagantirana je lična sigurnost i pravni poređak kao malo gdje u današnjim državama; postavljeni su, jednom riječi, svi oni neophodno nužni preduvjeti, koji moraju prethoditi širokim i modernim ustavnim slobodinama. I zbilja, tek sada, kada je narod naučio koje sve koristi ima od mirnog rada, kada je shvatio da i u nacionalnom pogledu može imati samo dobro i napredak, ako eliminira zauvijek pogubne plemenske borbe, te kada je zadobio potpuno povjerenje u auktoritet vlasti — tek sada, može da primi demokraciju, parlament, slobodu štampe i sve ono, što je i vidovdanskim ustavom imao, ali nije znao da primi i prihvati.

Veliki Vladar je dao narodu ustav, novi ustav, a stare slobode. Te slobode, nekada neshvaćene, sada se primaju i cijene kao nezasluzeni dar, ali zato potenciraju u svima nama vječnu harnost prama Besmrtnom Vladaru, koji je svom narodu danas omogućio da po prvi put, shvati ustavnu slobodu u njenom pravom i jedinom značenju.

Pred novom školskom godinom.

Vrata naših srednjih zavoda već su se rastvorila i učenici lanjski i novi, grnu na stotine da prosljede naukom ili, bolje, da dobiju svjedodžbe. I ove godine, kao i svake pređašnje, bit će prigovora i tužba na ponašanje učenika, na nepravredno ocjenjivanje, na tobožnju nesposobnost nekih nastavnika, na disciplinske mjere, na izgone, na školske zgrade i na mnogo ostaloga. Dobar procenat ovih žalba bio je i bit će opravdan, jer za mnoga stradanja naših učenika krive su prilike u kojima oni imaju da se odgoje i izobrazu, a krivi su i neki ljudi, osobito stranci, koji su u ovim prilikama znali i mogli steći naslov kod nas odgojitelja i nastavnika.

Poratno doba, uopće, ne samo kod nas, već u cijelom svijetu, pogubno je bilo a i još je, za srednjoškolsku nastavu; više generacija bit će žrtvovano nesređenosti nesretnih novih prilika. Nu tim nije rečeno, da mnoge zle pojave kod nas, i bez obzira na opću nesređenost, ne bi mogle biti zapriječene sa malo više dobre volje, pažnje i marnog nastojanja. Da vidimo.

Glavni prosvjetni savjet na ministarstvu prosvjete, propisao je novi nastavni plan za sve gimnazije u državi i sveo na jednak raz naučne predmete po svim školama iste vrsti. Prema tome nastavnom planu, sniženo je naučno gradivo, naročito u nižim razredima, na minimum, tako da apsolutno niže gimnazije, sa najboljim ocjenama u svjedodžbi, nema skoro nikakva znanja. Ovo olakšanje u nauci uzrokom je, da učenici u nerazmjerno velikom broju stupaju u gimnaziju, gdje se, prilično lahko, dočepaju jedne svjedodžbe potrebite im za namještenje u kojoj javnoj službi. Prenatranost brojem učenika po srednjim školama je nezdrava pojava, koja bi se uvelike ublažila, kad bi nastavna osnova bila pametno izmijenjena i poboljšana.

Disciplinski propisi također su jednaci za sve krajeve naše države, nesavremeni su, prikladni više za popravilišta nego za vaspitališta. Apstrahirajući od toga, da bi za razne djelove naše države,

djelove različite po običajima i po kulturi, imali postojati za učenike i različiti disciplinski propisi, nijesu ni oni, koji su za sve škole općeniti, ni umjereni ni prikladni, jer su u nečemu manjkavi, a u nečemu prestrogi. Represivne mjere obiluju, a nevješt nastavnik nalazi u samim disciplinskim propisima dosta podloge, da učenika narednički progoni. U tim propisima izostavljeno je najvažnije: moralni upliv nastavnika i direktora na vladanje učenika, što je za odgoj glavno. Dakako da je za takav upliv potrebno, da koli direktor toli nastavnici, budu ljudi za svoja mjesta prikladni i izabrani. Čovjek, koga učenici po više sati na sedmicu pred sobom u razredu gledaju i slušaju, mora da njima imponira svojom pojavom, svojim držanjem, svojom ozbiljnošću i svojim znanjem. Kad su nastavnici takovi, onda sama jedna njihova riječ ukroti i ublaži najživljeg učenika; on nastavnika sluša, jer ga poštuje i cijeni.

Pogotovo na svome mjestu ima da bude direktor. On je ličnost, komu se s najvećim povjerenjem imaju utjecati i nastavnici, i učenici i njihovi roditelji. Njega svak ima da voli, a ne da ga se straši. Zato direktor mora biti prožet osjećajem pravde, prijazan i ljubazan u općenju, te pristupačan svima onima, koji kod njega traže zaštitu.

Ovo opažamo uopće, bez ikakve naročite tendencije, kao skroz principijelnu stvar, ali mislimo, da ovim još nijesmo sve rekli, jer pitanje školsko zaslužuje, da se u još kojem broju na nj osvrnemo. S. D.

Kruna ženske ljepote je Grieserova trajna ondulacija bez elektriciteta

Isključen je kratki spoj i bilo kakav bolan ili neugodan dodir. Najhigijeničnije, najugodnije i najtrajnije sredstvo ondulacije bez opasnosti jer nema elektriciteta. Brijajski frizerski salon GUSTAV ČERVAR - ŠIBENIK

Upotrebljenih prozora, kapaka i vrata prodajem pojedinačno i skupno uz vrlo umjerene cijene.

Obratiti se kod ŠIME ANTIĆ, Šibenik.

Proglas šibenske općine

Šibenik, dne 3. rujna 1931

NARODE!

Junački i Mudri naš Vladar, Veliki naš Kralj Aleksandar I. Karadjordjević, u besprimjerno savjesnoj i bezgranično požrtvovnoj, predanoj i istinskoj službi Narodu Svome i Otadžbini našoj — pogađajući i uzimajući uvijek ispravan i tačan, najbolji put kojim treba da kroči najnovija historija naša, uočavajući uvijek prave potrebe narodne, stvarajući mudre i korisne odluke u pravo vrijeme — odlučio je da Narod Svoj, koji Ga neizmjereno ljubi i u dubokoj ljubavi shvaća i razumije sve Njegove težnje i namjere, — da Narod svoj pozove na još bližu saradnju u vođenju državnih poslova i nutarnjem državnom uređenju pa je, današnjim danom dao Narodu svome

USTAV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Još jedan veliki datum u historiji našoj! Još jedan veliki i sretni dan, pun najljepših obećanja i naj-sretnije perspektive!

Šibenčani! Seljaci i Građani!

Isto onako kao što ste s oduševljenjem i bezgraničnom vjerom u svoga Kralja i s iskrenom zahvalnošću primili velike i mudre Njegove odluke od 6 januara i 3 oktobra 1929 isto tako, uz nepatvorene iskaze veselja i sreće, s punom vjerom u dobro, primite i današnju, mudru i veliku odluku svoga ljubljeno-g Kralja, i radosno i zanosno pozdravite dati USTAV.

SIBENČANI!

Pokažimo se dostojni Visokog povjerenja! Pruzimo punu, iskrenu i nesebičnu saradnju svome Velikom Kralju u daljem izgrađivanju Države i Domovine, Majke naše! Radimo složno i predano svi s našim Mudrim Vođom na velikoj i sretnoj budućnosti mile i velike Jugoslavije.

GRAĐANI!

Dajte vidna oduška svome veselju i radosti! Okitite svoje domove! Manifestirajte svoju iskrenu ljubav i toplu zahvalnost prema svome Kralju i vječnu predanost i službu Majci Jugoslaviji!

Živio najveći Jugoslaven i Rodoljub, Veliki naš Kralj Aleksandar I. Karadjordjević!

Živio slavni Karadjordjev Dom!

Živila Velika i sretna Jugoslavija!

Od Općinskog Upraviteljstva:

Načelnik: Dr VINKO SMOLČIĆ v. r.

Udruženje rezervnih oficira i ratnika. Pododbor u Šibeniku poziva sve svoje članove u nedjelju, 6. o. m. u 9 sati u jutro pred društvenim prostorijama, odakle se kreće u crkvu na blagodarenja prigodom rođendana Nj. V. Prestolonaslednika Petra.

Predloženo otvorenje stečaja nad Općinom Drniš. U današnje doba može čovjek da doživi i najnevjerovatnije događaje, koji se dapače teoretski prikazuju skoro nemogućim. Takova jedna nemogućnost izgleda nam i predlog, koji su neki vjerovnici Općine Drniš prikazali ovdašnjem Okružnom Sudu, te kojim traže otvorenje stečaja nad tom Općinom. Ne znamo, da li je do ovog predloga došlo radi zbiljske očajne ekonomske situacije Općine Drniš, ili pak radi „bratskog inata“, (kako neki vele), ali ipak već sama činjenica, da je stečaj predložen, interesantna je po sebi i vrijedna da se registrira. Kod nas se zbilja mogu da dese interesantni događaji, a ako bude dosadašnje pameti nadmašit ćemo i samu Ameriku! Zaista, malena je Dalmacija, al' je dika rodu svom.

Dobra i brižljiva majka daje svojoj djeci da piju Radensku Gizela mineralnu vodu ili samu ili pomiješanu sa voćnim sokom. To osvježuje djecu, daje im tek i pospješuje probavu.

Iznajmljuje se za odmah novi dućan, uređen za svaku trgovinu, u ulici Fausta Vrančića (kod crkve sv. Ivana). Za potanje informacije obratiti se Nikoli Skaliću.

VIJESTI IZ SJEVERNE DALMACIJE

Manevri fašističke milicije na zadarskoj granici

Zadar, 3. IX. Fašističko vijeće u Zadru zaključilo je, da se izvrši mobilizacija svih odreda fašističke milicije, kojom prilikom će se održati velike ratne vježbe uzduž čitave zadarske granice. M. I.

Zadar je prepun vojnika.

Zadar, 4. IX. Ovih dana je stigao u Zadar još jedan bataljon „bersaljera“, koji se je ulogorio izvan grada, jer su već sve zadarske kasarne i utvrde prepune vojnika. U nedjelju su, pod zapovjedništvom komandanta bataljona, obišli zadarsku granicu, gdje im je vatrenim govorom prikazan strategijski položaj susjedne pogranične zone.

Nova strategijska cesta u okolici Zadra.

Zadar, 3. IX. Ovih dana su taljanske vojničke vlasti dovršile novu strategijsku cestu na graničnom sektoru Bokanjac-Diklo, ispod „Bilog Briga“. Cestu su gradili sami vojnici „bersaljskog radničkog bataljona“ iz Zadra. M. I.

Zašto se uzrujavaju?

Novigrad, 3. IX. Zadarska fašistička štampa digla je strašnu viknu, što je posljednjih dana neki „Bosanac“ (ovako ga nazivlju fašistički listovi) vodio na granici propagandu za Jadransku Stražu i u filmu prikazivao razne nacionalne komade. Uistinu nemožemo nikako da shvatimo, zašto se „fašistička gospoda“ uzrujavaju, ako netko na našem slobodnom tlu vodi nacionalnu propagandu. Da se ne plaše možda zato, što je to bio jedan . . . Bosanac? M. I.

„Nevini jaganjac“

Bibinje, 2. IX. Jedan zadarski fašistički list podigao je čitavu uzburku, što je tobože neki žandarski potporučnik napao fašističkog milicionera Bogetu iz Zadra, koji bi bio došao motornim čamcem u Bibinje na seosku slavu. Međutim ova tvrdnja fašističkog lista je potpuno izmišljena i tendenciozna, jer toga dana niti je bio u Bibinju neki žandarski potporučnik niti je Bogeta dolazio u selo motornim čamcem. Naprotiv je istina, da je ovaj „nevini jaganjac“ pokušao doći u Bibinje automobilom, u namjeri, da izaziva pučanstvo na dan velike nacionalne slave, ali, kako je bio bez ispravnih dokumenata, naše ga vlasti nisu propustile preko granice. Inače nas ovako neis-

tinito i tendenciozno pisanje fašističke štampe ni malo ne čudi, jer smo se na to već godinama privikli.

Drška provokacija stranaca u našoj zemlji.

Obrovac, 1. IX. Talijanskim parobrodom „Grignano“ stiglo je prošle nedjelje u Obrovac nekoliko zadarskih fašista, koji su pokazali svoju „ratobornost“ time, što su prigodom odlaska lađe vikali: „Živio taljanski Obrovac“, „Živila Italija“, „Doviđenja“ i slično. Možemo li ovo drukčije nazvati nego: bezobraznom i drskom provokacijom stranaca u našoj zemlji? M. I.

Novigradski vodovod. Već ima duže vremena, da je Novigrad ostao bez vode, jer je izvor presušio. God. 1914., kada se je vodovod počeo graditi, uzet je jedan izvor potocića „Jezerina“, koji redovito svake godine presuši dok međutim ima još jedan izvor, koji nikada ne presahne. Nakon što su bile sprovedene vodovodne cijevi, postavilo se je šest česma, od kojih pet je danas neupotrebljivih, a tek jedna se je još održala. Osim toga, vodovodne cijevi su mjestimice potpuno izišle na površinu zemlje uslijed bujice koja je otrag nekoliko godina raznijela zemlju i kamenje, što je štitilo cijevi. Jednom riječi, novigradski vodovod izgleda vrlo žalosno i više podsjeća na neku historijsku uspomenu. I tako je Novigradu ostao za opskrbu pitkom vodom samo jedan zdenac, koji je apsolutno nedovoljan, da zadovolji sve potrebe stanovništva, jer se podjednako upotrebljava za ljude, stoku, poljoprivredu i sve ostalo. Uostalom je taj zdenac radi prekomjerne upotrebe i ponešto zagaden.

Apelujemo stoga toplom molbom na nadležne vlasti, da poduzmu shodne mjere, kako bi se minimalnom pomoći jednom zauvijek riješilo pitanje novigradskog vodovoda, koje se pojavljuje kao krajna nužda vitalnog karaktera.

Rad novigradskog Sokolskog Društva.

Novigrad, 3. IX. Sokolsko Društvo u Novigradu priredilo je u nedjelju vrlo uspješnu javnu vježbu sa članstvom svih kategorija. Raspored vježbe sastojao se je od 10 točaka, koje su sve bile odlično izvedene. Ovom javnom nastupu novigradskog Sokola prisustvovala su i sokolske čete iz Biograda (sa sokolskom muzikom), Benkovca, Filipjakova i ostalih susjednih mjesta, te veliki broj ostalog svijeta. Uprava i članstvo našeg Sokolskog društva pokazali su ovom lijepom sokolskom manifestacijom, do kakovih uspjeha dovodi požrtvovanje i nesebičan rad za jednu plemenitu misao. Na takovo djelovanje može novigradski

Sokol da bude uistinu ponosan. — Sada se međutim već vrše pripreme za svečanu proslavu 25. godišnjice opstanka našeg Sokolskog Društva, te će tom prilikom biti održan župski slet u Novigradu. M. I.

Dvije teške nesreće u Smilčiću.

Smilčić, 2. IX. Neka djevojčica, nagnuvši se nad bunar, nesretnim je slučajem upala u vodu. Kada je izvađena, bila je još u životu, ali je malo kasnije preminula uza sva nastojanja da ju se spasi. — Neko nepoznato lice, pucajući iz revolvera, nehotice je opalilo metak u pravcu jedne djevojčice, te joj izbio nekoliko zubi i teže povrijedio donju čeljust. M. I.

Konj ubio sina, a majka ubija konja

Murvica, 3. IX. Dvanaestogodišnji dječak Mile Čustić poginuo je na tragičan način. Dok je hranio konja, ovaj ga je udario nogom u trbuh, i nesretni dječak je poslije nekoliko časa izdahnuo. Njegova majka, duševno uništena ovom tragedijom svog sina, pograbila je sjekiru i sa nekoliko udaraca u čelo usmrtila konja. Nakon toga je zapala u tešku živčanu groznicu. M. I.

Suzbijanje kriomčarenja

Smoković, 2. IX. Ovdasnji financijski organi zaplijenili su kod raznih kriomčara 100 kg sećera i 400 kutija šibica, inostranog porijekla. Treba posebno istaći požrtvovnost naših financijskih organa, koji su ovu svoju dužnost savjesno izvršili u času, kada su gotovo svi bili teško bolesni od malarije, koja u ovim krajevima nenilosrdno hara.

Uhvaćeni kriomčari

Novigrad, 3. IX. Jedan financijski stražar naišao je u noći na grupu kriomčara, od kojih mu je uspješno dvojicu uhvatiti sa 12 kg prokriomčarenog sećera, dok su drugi pobjegli. Obojica su predana nadležnim carinskim vlastima. Jedan je od njih zadržan u zatvoru.

Trgovina vinom u skradinskoj općini

Skradin, 1. IX. U prošloj godini na teritoriju Skradinske opštine ostalo je mnogo neprodana vina tako da su vinogradari bili u neprilici radi bačava, te su bili prisiljeni mast prodavati pošto poto.

Ove godine izvoz vina bio je mnogo bolji, tako da se u čitavoj opštini nalazi oko 7 vagona vina a izgleda da će se i ovaj mali ostatak do nove berbe izvesti. Istina, da cijena nije zadovoljila vinogradare, a osobito, kad se uzme u obzir izvrsna kvaliteta skradinskog vina. F. M.

Vatrogasna stanica u Šibeniku ima telefon broj 107

ŠIBENIK u godini 2231.

I.

Još sam bio u krevetu, kad mi je bolničar donio večernja izdanja šibenskih novina. Nijesam bio svijestan da li je sve ono što sam doživio istina. Nasmejao sam se pri pomisli, da sa mnom zbijaju nečuvenu šalu Zgrozio sam se kad sam pročitao nevjerovatni članak „Primorske Riječi“, koji me je uvjerio da je ipak sve to — istina. — Pogledao sam datum na novini — bio je „5. novembra 2231“. — Povjerovao sam da nijesam pri zdravoj pameti. Mislio sam da sanjam. Više nijesam mogao da mislim. . . . U mozgu mi je nastao haos. . . . Bujica misli, sjećanja, doživljaja. . . . sve je to vrvilo u mojoj glavi. . . . Klonuo sam. . . .

Kad sam se osvjestio na svom krevetu, kad mene su bile tri žene, jedan stari gospodin i jedan mladić. Upotrebio sam svu svoju energiju da se saberem. Opazio sam kako jedna žena sprema u limenu kutiju iglu za injekcije.

— Da, ja se nalazim u sanatorijumu. —

— „Ta saberite se mladiću moj“. — govorio mi onaj stari gospodin. — Jest, to je onaj koji mi se juče pretstavio kao ravnatelj sanatorijuma. — „To je nečuvani slučaj: u medicini još nepoznat. Vi ste se jučer osvjestili, nakon što ste bili 300 godina onesvijesteni. Da ste još na životu, imate zahvaliti jedinstvenom slučaju u nauci, koji mi tumačimo na sljedeći način: Motor vašeg elektro-aeroplana bio je tjeran elektricitetom, koju je primao radio-aerostroj iz električnih centrala sa zemlje, te ju transformator transformirao u struju visoke napetosti, potrebnu za tjeranje elektro-motora. Kako je doslo do katastrofe, još nam je nepoznato a ni vi sami to neznate. Svakako, kad se elektro-aeroplan srušio, inžinir K. R.

ostao je na mjestu mrtav, dok ste vi pukim slučajem ostali neozljeđeni. Aeroplanski elektro-strojevi, također neostećeni, i dalje su nakon pada redovito funkcionirali sve do prekjučer, kad je otkriven vaš elektro-aeroplan. — Naše je mišljenje, da je jedino neposredni kontakt vašeg tijela sa novo-izumljenim elektro-aparatima produžio redovitu cirkulaciju krvi u venama vašeg tijela i redovito disanje. Da li je sve to baš tako — mi nijesmo potpuno uvjereni, ali ovaj fenomenalan slučaj za sada se jedino može tako tumačiti. —

Ja nijesam ništa odgovorio, već sam se samo snebivao od čuda. Sve mi je bilo nerazumljivo, a mislim, da ni njima nije bilo potpuno jasno.

— Prekojučer, na vašu sreću — nastavljao je sijedi gospodin — odronila se je na visoravni „Trtra“ jedna hridina, i tako je bio otkriven vaš elektro-aeroplan, nakon 300 godina od katastrofe. Našim express-avijonom bili ste odmah preneseni ovdje i jučer nam je uspješno nakon velikih napora, da vam povratimo život.

— Zar je to istina? Zar je to moguće? — pitao sam ih.

— Pregledavajući vaše dokumente, koje smo našli kod vas, i usporedivši ih sa starim aktima iz arhiva gradskog magistrata, ustanovili smo vaš identitet. — završio je direktor sanatorijuma.

Ja sam tog časa izgubio dar govora. Bilo mi je jasno što se samnom desilo. Istina je, da me je inžinir K. R. nagovorio da pođem s njim na pokusni let njegovog novo-izumljenog aeroplana. Sjećam se, da smo najednom strijelovitim brzinom počeli padati a tad ne znam više što je sa mnom bilo

— Kolegice!, reče direktor — uštrcnite gospodinu injekciju „Energolina“. Liječnica je odmah izvršila direktorov nalog. Isti čas sam osjetio kako je

mojim tijelom prostrujila neka blaga toplina. Osjećao sam se čilim, jakim i posve preporođenim.

Svi me ljubezno pozdraviše i iziđoše iz sobe. Ostao je samo onaj mladić. Bio je bolničar. Pristupio je malom, crno-lakovanom stolčiću i pritisnuo u sasvim sitno crveno dugme. Automatski otvorila se kristalna ploča na stolčiću, a kad je bolničar pritisnuo u drugo, bijelo dugme, iziđoše iz otvora neke prozirne posude. U njima je bila neka tamna, masna masa.

— To je vaša večera — reče bolničar i jednim pokretom male poluge, „večera“ je bila na staklenoj ploči mog kreveta. Ja sam samo začuđeno i izbuljenih očiju gledao, što se oko mene zbiva.

— Kakva je to hrana? — uplašeno zapitah, nakon što sam dobro zavirio u kristalne posude.

— „Ridžaboks“ — izusti sasvim indiferentno.

— Kako? ?

— „Ridžaboks“. Ekstrakti od mesne i biljne hrane.

Jedaći pribor ličio je na kirurški alat. Pincetom okusio sam malo tog „Ridžaboksa“. — Odmah mi se smutilo. . . .

— Ne, ne, neću to. Donesite mi dragi prijatelju rađe jednu porciju filovanih paprika i pivo, ali pazite da pivo bude sasvim hladno. —

— Pivo? Ta šta taj govori? — promuća zaplašeno bolničar i zaklima glavom. — Siromah! Ta vi još nijeste sasvim normalni. Kakvo je to čudno jelo — „pivo“? Za nj još nijesam čuo. . . . Izvinite me, gospodine, ja nijesam učio historiju, a vas bi mogao posluživati kakav profesor historije ili kustos našeg gradskog historijskog muzeja. . . . ti ljudi bi jedino mogli da udovolje čudnim željama i kaprisima čovjeka iz — 1931 godine. —

Teškom mukom sam progutao to gurmansko jelo svojih hipermodernih sugrađana XXIII vijeka.

(nastaviće se)

per.

Šibenska kronika

PROGLAS ŠIBENSKE OPĆINE

GRAĐANI! OPĆINARI!

Dne 6 rujna proslavlja Svoj osmi rođendan **Njegovo Visočanstvo Prestolonasljednik Petar.**

Ovaj veseli i sretni dan u našem dragom i slavnom ovjenčanom Kraljevskom Domu ispunja veseljem, radošću i srećom i sav jugoslavenski narod.

Duboko poštovanje i odanost prema Vladalačkoj Dinastiji, žarka i istinska ljubav naroda našega prema Uzvišenom i Velikom Kralju našem — prenosi se — nježna i osjećajna, iskrena i čista — na *Prvorodenog Kraljeva Sina*, našeg dragog i zlatnog

Kraljevića Petra

budućeg našeg Vođu i Upravljača, Uzdanicu i Nadu našu, nasljednika slavnog Kralja, potomka Velikih Karadjordj-ovića.

U Njemu, dragom našem Kraljeviću, gleda naš narod produženje veličanstvene tradicije *Junaštva i Čovjštva!*

U Njemu — na Njegov Rođendan — proslavlja i veliča jugoslavenski narod dičnu svoju Dinastiju i zavjetuje joj, po tisući put, vječnu ljubav, vjernost i odanost!

ŠIBENČANI!

Uz rođendan našeg Prestolonasljednika vezano je trajno još i sjećanje na jedan veliki datum u našoj najnovijoj historiji: **6 rujna 1930** predana je našoj hrabroj vojsci, obrani našoj, čuvaru svetinja naših — **jugoslavenska zastava**, simbol našeg jedinstva i naše moći.

Neka bude sretan rođendan našem ljubljenom Prestolonasljedniku.

Neka Ga Veliki Bog obaspe svim milostama, da bude na ponos i diku, na slavu i sreću **Naroda i Otadžbine!**

Živio Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksandar!
Živio Prestolonasljednik Petar!

Živio Kraljevki Doin!

Živila Jugoslavija!

Od Općinskog Upraviteljstva:

Načelnik: Dr SMOLČIĆ v. r.

Prisjednici: Dir. Marko Ježina, M. Karadžole, V. Kulić, Dr Mile Hladica, Pio Trzanović i Niko Belamarić.

Posvećenje temeljnog kamena Sokolskom Domu u Šibeniku. Na rođendan Prestolonasljednika Kraljevića Petra, Starešine Sokola Kraljevine Jugoslavije, dne 6. septembra 1931 u 11 sati prije podne Sokolsko društvo Šibenik osvećuje i postavlja temeljni kamen svom domu. Taj svečani čin obaviti će ban primorske banovine brat Dr Ivo Tartalja.

Nepozvani narodni „spasioci“. Ima neko vrijeme, da stanoviti individui obilaze po narodu obećavajući mu svoju milostivu pomoć u ovoj oskudnoj i gladnoj godini i prikazujući se nekim mogućnicima, koji mogu trenom oka da stvore, ako hoće, izobilje svega onoga što narod treba. Doduše pri tome se najviše kite tuđim perjem, pa se moguće nađe neki lakovjernik, koji im povjeruje. Smatramo dužnošću da upozorimo narod, neka se ne zavađa za lijepim riječima te gospode, jer ako itko može i ako je itko pozvan da narodu pomogne u ovoj gladnoj godini, — to zacijelo nijesu ovi „mogućnici“, koji i kad bi mogli, teško da bi to htjeli.

PODLISTAK.

Baptista Arbensis jedan neznani umjetnik

Kad se spomene riječ: umjetnost, pred našim se umnim očima stvara predstava slikarstva, vajarstva, graditeljstva i muzike. Ta četiri roda iscrpljuju po običnom tekućem shvatanju pojam umjetnosti. Za ono, što nije stvarno u granicama i u oblasti tih rodova niti se zna e, niti se mari. Međutim iz valorizacije ljudskog života, koju je renesansa nametnula svetu, rodila se jedna tržnja za lepim, koja je došla do izraza pod bezbrojem vidova. Umjetnost je postala jedna potreba dnevnog života čovekova i ušla kao uslov i kao zakon i u radionice zanatlija. Dalmacija kao dionik srednjeevropske uljuđenosti, osjetila je stremljenja obnovljenog ljudskog duha jače no i jedna oblast našega jezika. Po uskim ulicama primorskih gradova jedna vojska zanatlija stvarala je u mračnim i memljivim radionicama i vjignjima dela savršene lepote. Zlatari, kujundžije, oružari, drvoresci, kožari,

Zašto Šibenik dobiva samo jedan direktni vagon za Zagreb? Ovih dana se istodobno održavaju u našoj zemlji tri velesajma i to u Zagrebu, Ljubljani i Osijeku. Iz Šibenika i okolice krenulo je na sva tri sajma vrlo mnogo svijeta tako, da je onaj direktni vagon večernjeg brzog voza za Zagreb bio uvijek prepun ljudi, dapače čak u tolikoj mjeri, da su putnici morali stajati po hodnicima. U tom jedinom vagonu nalazi se naime i I. i II. i III. razred. Neshvatljivo je stoga, zašto se u ovakvim prilikama, kada se predviđa jača navala putnika, ne uvede još jedan direktni vagon, jer svakako nije pravedno, da se svijet izmrcvari, stojeći čitavu noć po hodnicima, dok brojni vagoni stoje neupotrebljeni po raznim željezničkim stanicama.

Malo više pažnje. Tuže nam se građani, koji prolaze najprometnijim ulicama grada, da neki stanari iz kuća proljevaju kroz prozore vodu. Često se dešava, da prolaznik bude smoćen i da mu bude pokvareno odijelo, jer voda nije uvijek najčišća. Gradske ulice nijesu kanali za proljevanje nečiste vode, te bi trebalo takove ljude pozvati na red.

Prvi ton-film u Šibeniku. Zaslugom gradskih kino-vlasnika preuređena su oba kinomatografa za prikazivanje ton-filma. Postavljena je savršena aparatura T. R. T. Budapest.

U četvrtak navečer vlasnici kina „Balkan“ pozvali su na pokusnu ton-filmsku predstavu pretstavnik vlasti i štampe. Prikazivalo se nekoliko izvadaka iz raznih ton-filmova. Svi prisutni ostali su zadivljeni odličnom aparaturom, kojom se može pohvaliti malo koje tonkino u zemlji.

U subotu 5. ov. mj. „Balkan“ kino počinje redovite ton-filmske predstave sa njemačkim 100% ton-filmom NA PUTU SLAVE sa najslavnijim pjevačem Njemačke Richardom Thauberom u glavnoj ulozi.

Ulazne cijene su 10 din., a za đake 5 din. Cijene su razmjerno niske tako da će biti svim predstavama otvoren pristup i široj publici.

Stolice su numerirane, pa se mogu rezervirati za svaku predstavu unapred.

Hajdmo u Marjana!

Uvijek prvoklasno svježe zagrebačko pivo, hladna jela i pikanterije svake vrsti.
Zagrebačka Pivara Šibenik.

Oglas natječaja

I. Za dovršenje svih zidarskih i instalaterskih radnja na dvorazrednoj osnovnoj školi u Dubravi. — Općinsko Upraviteljstvo u Šibeniku raspisuje natječaj za potpuno dovršenje svih zidarskih i instalaterskih radnja na Osnovnoj Školi u Dubravi, koji će se držati na dan 10. septembra 1931. u kancelariji općinske II. tehničke sekcije. — **Predračunska suma iznaša Dinara 111.379:24.**

II. Za dovršenje svih drvodjelskih radnja na dvorazrednoj Osnovnoj Školi u Dubravi. — Općinsko Upraviteljstvo u Šibeniku raspisuje natječaj za potpuno dovršenje svih drvodjelskih radnja na Osnovnoj Školi u Dubravi, koji će se držati na dan 10. septembra 1931. u kancelariji općinske II. tehničke sekcije. **Predračunska suma iznaša Dinara 51.329:—**

KOLINSKA
CIKORIJA
UKUSNA I ZDRAVA je KOLINSKA KAVA

III. Za dovršenje svih drvodjelskih radnja na jednorazrednoj Osnovnoj školi u Krčulju. — Općinsko Upraviteljstvo u Šibeniku raspisuje natječaj za potpuno dovršenje svih drvodjelskih radnja na Osnovnoj Školi u Krčulju, koji će se držati na dan 11. septembra 1931. u kancelariji općinske II. tehničke sekcije. **Predračunska suma iznaša Dinara 39.124:10.**

IV. Za dovršenje svih zidarskih i instalaterskih radnja na jednorazrednoj osnovnoj školi u Krčulju. — Općinsko Upraviteljstvo u Šibeniku raspisuje natječaj za potpuno dovršenje svih zidarskih instalaterskih radnja na Osnovnoj Školi u Krčulju, koji će se držati na dan 11. septembra 1931. u kancelariji općinske II. tehničke sekcije. **Predračunska suma iznaša Dinara 64.860:40.**

V. Za gradnju cisterne i krovnog žlijeba pri osnovnoj školi u Konjevratima. — Općinsko Upraviteljstvo u Šibeniku raspisuje natječaj za gradnju cisterne i krovnog žlijeba pri Osnovnoj Školi u Konjevratima, koji će se držati na dan 9. septembra 1931. u kancelariji općinske II. tehničke sekcije. **Predračunska suma iznaša Dinara 12.950:—**

VI. Za gradnju bunara „Ljuboin“ u Dlo Birnju. — Općinsko Upraviteljstvo u Šibeniku raspisuje natječaj za gradnju bunara „Ljuboin“ u selu Dlo Birnju, koji će se držati na dan 9. septembra 1931. u kancelariji općinske II. tehničke sekcije. **Predračunska suma iznaša Dinara 20.209:60.**

Ponude, propisno biljegovane u zapečaćenom omotu predaju se za sve natječaje kod općinske II. tehničke sekcije soba br. 5. najdalje do 11 sati na dan natječaja. Potanje informacije, uvjeti natječaja, trebavnici i naerti mogu se dobiti kod općinske II. tehničke sekcije svakog radnog dana.

Šibenik, dne 1. septembra 1931.

Od Općinskog Upraviteljstva:
Načelnik: u. z., KARADŽOLE
Prisjednik: V. KULIĆ

bravari, knjigoveže, krojači proizvodili su za domaće plemstvo, za imućni građanski stalež i za izvoz u balkansku unutrašnjost predmete dnevne upotrebe, koji po lepoti i savršenosti oblika i ukrasa nisu zastajali za tvorevinama velikih zapadnih majstora. Narodna je pesma sačuvala uspomenu na dubrovačke brave i rišnjanske mačeve, ali je daleko veći broj produkata, kojima je dalmatinski umetnički zanat zadovoljavao probuđenu potrebu renesansnog čoveka kod kuće i orijentalisku sklonost k raskošu u unutrašnjosti. Do nas je, nažalost, doprlo vrlo malo od svih tih lepih stvari. Mnogo ih je uništilo vreme i neznanstvo, naša beda prodala u bescenje a austrijska pljačka otela bez odstete. Ali se još i danas, po senovitim ulicama naših gradova zeleni po koja rešetka na prozoru, po koji zvekir i rozeta na vratima; po našim se domovima povlače još komadi nakita, srebrarije, oružja, pokućstva, odela i bakra, po našim crkvama, čak i seoskim, kandila, čiraci, kadionice, putiri, tasovi, zvona, orgulje, povezi i okovi knjiga koji svedoče o visokom stepenu savršenosti autohtonog umetničkog zanata. Jer sve to potiče od vrednih

i vestih ruku bezimnih dalmatinskih zanatlija-umetnika. Bezimnih, jer su stari majstori retko za delovezivali ime. Oni su svojom vještinom sticali reputacije, koje su često prelazile gradske i provincijske granice, a umirali su ne zaveštajući potomstvu ni svog imena. Oni se, svi od reda, kriju za jednim krštenim imenom, uz oznaku zanata ili mesta porekla, zabeleženim u nekoj staroj matici umrlih: „Obito di Zorzi spader“, Obito di Mastro Trifon de Risano“.

Ako se je i pored toga nekome od njih spasilo ime od zaborava, to se dogodilo zaslugom ne njegovih sunarodnika i potomaka, već kakvog čestitog nemačkog Forschera, koji nije žalio truda ni rasipa energije, da osvetli život i dela nekog zaboravljenog majstora s mora.

Jednom Nemcu mi dugujemo i podatke kojeve donosimo o životu i radu umetnika, čije ime ispisali na čelu ovog napisa. (Vendelin Behaim, Meister der Waffenschmiedekunst.) — d.

(nastaviće se)

Mate Katalinić

ŠIBENIK

Trgovina svih vrsta suhih i uljenih boja, flrnaisa, lakova i kistova. Českog stakla ornamentalnog i običnog za prozore. Soboslikarska ličilačka i dekoraterska radnja. Lakiranje automobila sa „Ducco“ spritz aparat.

Stipe Zorić, vrtlar Šibenik
Poljana Kralja Petra

Prodaja svježeg cvijeća, te raznih biljka u loncima. Solidna izradba nadgrobni vijenaca, kao vjenčanih buketa.

Također uređuje parkove. CIJENE UMJERENE

POMODNA RADNJA

ANTUN PETRIĆ

— ŠIBENIK —

BOGATO SKLADIŠTE: šešira, kapa, štapova, kišobrana, košulja, gaća, ogrlica, kravata, rubaca, čarapa, rukavica itd. Veliki izbor đempera, poull-wera, maja te razne trikotaže. - Putnih kufera. - Izbor parfima i toaletnog sapuna te sve moguće galanterije i sitnarije.

GOSTIONA A. VATAVUK

ZAGREBAČKA ULICA

Uvijek dobro pečeni odojci i janjci na ražnju. - Toči se dobro šibensko vino. U VATAVUKA UVIJEK DOBAR RUČAK

Nikola Stošić - Šibenik

Zagrebačka ulica.

PEKARNA i TRGOVINA mješovitom i suhomesnatom robom, na malo i na veliko.

M. GRIMANI i ing. J. LJUBIČIĆ

Poduzeće za telegrafiju, telefoniju i radiotehniku sistema **WESTERN ELECTRIC COMPANY, New-York (Standard Electric)**. Telefoni automatski i manualni, telefonske centrale. Telegrafski aparati, žice, kablovi podmorski i podzemni. Radio aparati za prijem i emisiju u svim tipovima i jačinama. Radiogoniometri, alarmni uređjaji. Sve stručne teh. informacije besplatno, trazite ponude.

Mate Pergin, Šibenik
rukotvorine, narodne radnje i umjetno cvijeće.

Vaso Čok i Jovo Paklar
Šibenik (Dalmacija)

Staklo za prozore, šuplje staklo, poculan, kuhinjsko posuđe, aluminijsko, emajlirano, papirnata roba, mineralna voda, bonboni i t. d.

Vlastiti proizvod Crkvenih svjeća.

Milorad Dj. Pecelj

TRGOVINA MJEŠOVITE ROBE — ŠIBENIK
Ima veliki izbor: kuhinjskih, dućanskih i decimalnih vaga, od tvrdog i mekog drveta.

KLAVIR prodaje se jeftino. Obratiti se upravi.

Petar Vulinović

— Zagrebačka ulica —

Trgovina delikatesne i mješovite robe
Uvijek sveži maslac. Preporuča se odlični kranjski kiseli kupus. — Prodaja na veliko i na malo. —

Samo moderno i ukusno pokućstvo najljepši je ures svakog stana.

Najmodernije spavaće sobe, blagovaonice i ostale dijelove pokućstva od kaskaskog orahovog drveta, mahagonije i t. d. možete jedino najjeftinije dobiti kod opće priznatog tvorničkog skladišta, limenog i drvenog pokućstva

OTTO GRABOVAČ

ŠIBENIK, ul. Frane Draganića

Posjetite skladište. — Tvorničke cijene.

— Tražite cijeni. —

Strojarska Mehanička Radiona i ljevaonica metala
S. Kordić - Šibenik

RADIONA

za popravke parobroda, parnih strojeva, automobila, motora, granika kompresora, turbina itd.

— — Konstruiraju se propele od bronza. — —

MONTAŽA

svakovrsnih strojeva, mlinova, hidrauličnih presa, motora na brodove i čamce.

Dr. MARKO TARLE

ŠIBENIK

Komisijonalna prodaja žitarica i kolonijala.

TELEFON Br. 86.

Brzojavni naslov: KOMISOAGENT

ŠIME ANTIĆ - Šibenik

Trgovina manufakturnom robom

Veliki izbor platna za rublje, sefira, oxforda, trikotaža i t. d. uz najumjerenije cijene.

Vaše tiskanice i oglasi odlučuju
Vaš uspjeh!

U

Odlikovanom
Grafičkom Zavodu
tiskari E. Vitaliani i Sin
Šibenik. — Telefon broj 47

možete naručiti i dobiti izrađeno uz jeftinu cijenu
stampane: koverta, listovni papir, račune, fakture, note, dopisnice, posjetnice, blokove, pozive, rasporede, plakate, - letake, cjenike, novine, brošure it.d.

Izradba tačna i savjesna.

Pokućstvo

najjeftinije dobijete kod stare i solidne firme

Stjepan Karković
ŠIBENIK

GRGO OLIVARI I DRUGOVI

građevno poduzeće
ŠIBENIK

Preuzimlje i izvršuje sve vrste građevinskih poslova najsolidnije i najkulantnije. Obavlja sve spadajuće tehničke radove, projekte i t. d.

Najugodnija

razonoda u

GRADSKOJ PIVNICI

Svaku večer koncertira
obljubljena kapela
SLAVKA pl. RAŠKAJ

Redovito baleti, solo plesovi

i raznovrsne varietetske atrakcije.

Vlasnik JOAKIM ŠTRKALJ Šibenik

Boris Berger - Šibenik

Skladište najfinijih Engleskih i Čeških stofova. Izrađuje najmodernija muška i ženska odjela kao i vojnička. Ima sve pribore za vojničke uniforme. Obilan izbor tek stiglih najfinijih modernih stofova za jesen i zimu.
Cijene umjerene.